

Výcvik služobných psův

Základná poslušnosť

o. výchova

- cca od 2 mesiacov veku
- ✓ *socializácia*
- ✓ *napredovanie*
- ✓ *smerovanie*
- ✓ *„výcvik“ formou hry*

Základná poslušnosť (ZP)

- výchova vs. výcvik
- ZP – *ovládateľnosť psa*
 - *manipulácia so psom*
 - *predpoklad pre akýkoľvek ďalší výcvik*
 - *vzťah so psom*

Cviky základnej poslušnosti

➤ OVLÁDATEĽNOSŤ PSA na vôdzke, bez vôdzky za každých okolností

- PRIVOLANIE PSA
- VOĽNO
- CHÔDZA PRI NOHE (s vôdzkou a bez vôdzky)
- OBRATY NA MIESTE PRI PSOVOODOVI
- OBRATY ZA POCHODU
- SADNI
- ĽAHNI
- VSTAŇ
- ZOSTAŇ - ODLOŽENIE PSA (v sede, ľahu, stojí, za pochodu)
- VPRED
- APORT
- ŠTEKAJ
- ĽAHOSTAJNOSŤ NA STREĽBU
- ODMIETANIE POTRAVY

➤ povely zvukové + posunkové

Zásady úspěšného výcviku

- ✓ zábava a radost
- ✓ primerané veku
- ✓ dostatočná motivácia psa
- ✓ dostatočná pochvala/odmena psa (v pravý čas)
- ✓ striedanie výcviku s hrou
- ✓ kludné prostredie
- ✓ dôslednosť
- ✓ uniformnosť povelov a prevedenia cviku
- ✓ trpezlivosť psovoda
- ✓ výcvik končí pre psa pozitívne a v čase, keď ho to ešte baví

➤ Výcvik – 3 fázy

1. fáza cviku - cvik sa vytvára (nácviková forma)

- ✓ *ideálne podmienky + použitie všetkých nepodmienených podnetov*

2. fáza cviku - cvik je vytvorený a upevňuje sa

- ✓ *bežné podmienky bez používania nepodmienených podnetov (len na povel)*

3. fáza cviku - cvik sa prechádza v návyk

- ✓ *sťažené podmienky, rušivé vplyvy, rôzna denná doba, rôzne prostredie*

Metodika a metodológia výcviku

1. PRIVOLANIE PSA

Cieľ cviku

- pes na jediný povel zanechá akúkoľvek činnosť a samostatne, rýchlo a čo najkratšou cestou príde k psovodovi a zaujme požadovanú polohu

Podmienené podnety pri nácviku

Povel

- ✓ zvukový – „**KU MNE!**“
- ✓ posunok – upaženie a pripaženie ľavej ruky

Zvládnutý cvik

- pes spoľahlivo a za každých okolností rýchlo a najkratšou cestou pribieha k psovodovi a zaujme požadovanú polohu (predsadne pred psovoda)



Nepodmienené podnety pri nácviku

- ✓ *použitie vôdzky*
- ✓ *odmena (pamlso)*
- ✓ *použitie aportu*
- ✓ *fyzická pochvala (potľapkanie)*

Metodický postup pri nácviku

- ✓ základy už pri výchove
- ✓ nácvik privolania na krátkej a dlhej vôdzke
- ✓ nácvik privolania v behu (s pomocníkom)
- ✓ výcvik privolania psa „na voľno“
- ✓ zvyšovanie nárokov – zaujatie požadovanej polohy

- **privolanie psa za pomoci krátkej a dlhej vôdzky**

- ✓ *vôdzka – predĺžená ruka psovoda*
 - ✓ *pripnutá na psovi v interiéri (krátka) aj exteriéri (dlhá)*
 - ✓ *rôzne dlhý čas výcviku (individuálne)*
 - ✓ *najprv 100% zvládnutie privolania bez rušivých podnetov*
 - ✓ *100% zvládnutie privolania za rušivých podnetov*
 - *povel „Ku mne!“*
 - *trhnutie vôdzkou*
 - *pritiahnutie psa*
 - *veľká pochvala a odmena*
 - *povel „voľno“ (= uvoľnenie psa z cviku, nie „bež preč“)*
- } fyzický podnet (nepodmienený)

- **nácvik privolania v behu (s pomocníkom)**

- ✓ psa drží na vôdzke pomocník
- ✓ psovod odíde preč od psa a pomocníka a psa privolá
- ✓ psovod uteká od psa a pomocníka v primeranej vzdialenosti od psa vysloví povel „Ku mne!“ a stále beží od psa
- ✓ pomocník psa pustí
 - pes príde sám k psovodovi – pochvala – odmena
 - psovod si pomôže pritiahnutím psa vôdzkou – pochvala - voľno

- **nácvik privolania „na voľno“**

- ✓ pes má dostatočne a spoľahlivo upevnený PR
- ✓ vyskúšané aj za rušivých podmienok (stopovačka)

PRIVOLANIE „KU MNE” –NÁCVIK



PRIVOLANIE „KU MNE”



PRIVOLANIE „KU MNE” –HOTOVO



2. VOĽNO

Cieľ cviku

- naučiť psa na povel vybehnutie
 - uvoľnenie a poskytnutie rozptýlenia psa po výcviku, činnosti
 - odmena medzi cvikmi/disciplínami
- až po zvládnutí privolania!!!

Podmienené podnety pri nácviku

Povel: zvukový - „Voľno“

posunkový – mávnutie rukou do priestoru kam má pes vybehnúť

Nepodmienené podnety pri nácviku

- ✓ pochvala (fyzická)

Metodický postup pri nácviku

- ✓ zvládnuté privolanie
- ✓ nácvik už od šteňaťa – po uvoľnení z vôdzky – „Voľno“
- ✓ starší pes – napr. medzi cvikmi

3. CHÔDZA PRI NOHE

Cieľ cviku

- naučiť psa na povel chodiť a zaujať polohu pri ľavej nohe psovoda

Podmienené podnety pri nácviku

Povel: „K nohe!“

- ✓ *slovná pochvala*
- ✓ *pozitívne spevnenie*

Nepodmienené podnety pri nácviku

- *trhnutie vôdzkou*
- *fyzická pochvala*
- *odmena (pamlsok, aport)*



Zvládnutý cvik

- pes spoľahlivo a za všetkých okolností kráča a zaujíma polohu pri ľavej nohe psovoda na vôdzke, aj na voľno

Metodický postup pri nácviku

✓ nácvik cviku na vôdzke:

- povel: „K nohe!“
- trhnutie vôdzkou v požadovanom smere + korekcia smeru, rýchlosti
- správne vykonaný cvik – pochvala + odmena (za pochodu)
- po upevnení – zmeny rýchlosti, viac zmien smeru, rušivé podnety

✓ nácvik cviku bez vôdzky

- až po 100 % zvládnutí cviku na vôdzke a cvik robí pes bez pomoci
- metodológia rovnaká ako na vôdzke
- vôdzku pes zatiaľ ťahá za sebou
- neskôr úplne bez vôdzky
- rušivé prostredie (psy, hluk, ľudia....)

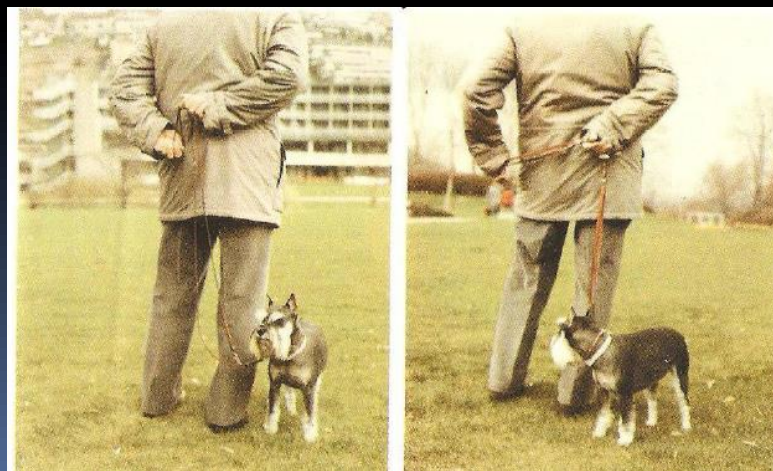
✓ nácvik priradenia k nohe za pochodu

✓ po zvládnutí chôdze pri nohe a privolania

- pes sa priradzuje po povelé „K nohe!“ k nohe psovoda za pochodu

Nácvik obrátov počas chôdze

- ✓ *predpríprava na cvik – chôdza pri nohe*
- ✓ *vpravo bok, vľavo bok, (90°), čelom vzad (180°)*
- ✓ *najprv na vôdzke, potom bez nej*
- pes je na vôdzke v základnej pozícii – vľavo pri nohe
- zahájenie chôdze - povel „K nohe!“
- pred plánovaným obratom opäť povel „K nohe!“ + mierne trhnutie vôdzkou v smere obratu
- správne vykonanie cviku – pochvala a odmena
- čelom vzad (pri nohe-obchádzaním)



4. POLOHY PSA (SADNI, ĽAHNI, VSTAŇ)

a) „SADNI!“

- ✓ pri nohe psovoda
- ✓ pred psovodom
- ✓ za pochodu
- ✓ pri odložení
- ✓ stráženie pri osobnej prehliadke

Cieľ cviku

- naučiť psa na povel si sadnúť
- ✓ využiteľné vo pri viacerých cvikoch

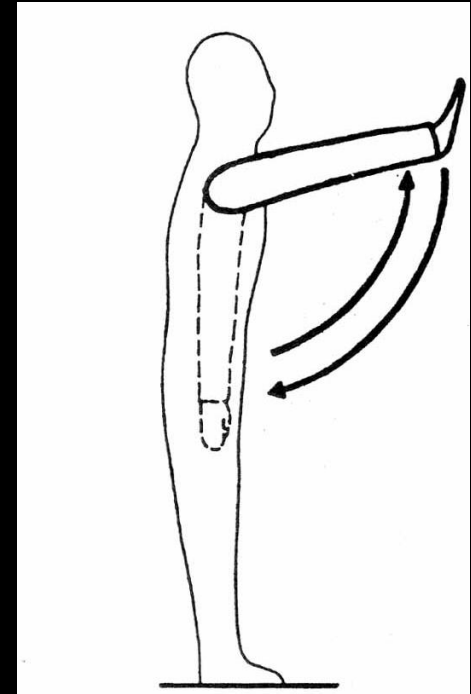
Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

- zvukový - „Sadni!“
- posunkový - predpažená ruka dlaňou otočená k psovi

Nepodmienené podnety pri nácviku

- trhnutie vôdzkou
- fyzická pochvala
- odmena (pamlso, aport)



Metodický postup pri nácviku – pri nohe psovoda

- ✓ na vôdzke, bez vôdzky -na povel, na posunok
- pes pri psovodovi
- vôdzka v pravej ruke
- povel „Sadni!“
- ľavá ruka tlačí na zadok psa smerom nadol
- pravá ruka dvíha vôdzku smerom nahor
- pochvala + odmena
- možno súčasne zaradiť aj povel zostaň



Zvládnutý cvik

- pes si spoľahlivo, rýchlo, presne a bez pomoci (trhnutím vôdzkou) na povel sadá

Chyby pri nácviku

- ✓ pes si sadá nepresne (šikmo), vyvaľuje sa nabok
- ✓ nesprávna technika nácviku
- ✓ zatláčanie psa na chrbát namiesto zadku
- ✓ silný ťah vôdzky



Metodický postup pri nácviku – pred psovodom

- ✓ po úspešnom zvládnutí sedu pri ľavej nohe psovoda
- psovod vôdzka v pravej ruke
- pes stojí, alebo leží
- psovod predstúpi pred psa
- povel „Sadni!“
- vykročí proti psovi
- pravou rukou predpaží, dlaňou otočenou ku psovi, vôdzku ťahá medzi palcom a ukazovákom smerom nahor



Metodický postup pri nácviku – na posunok

- ✓ po 100% zvládnutí sedu pred psovodom (10 m)
- ✓ postupné predlžovanie vzdialenosti
- ✓ zvukový povel + posunok
- ✓ neskôr už len posunok



Nácvik obratov (polôh) na mieste

- ✓ *zvládnutie polohy sadni*
- ✓ *vpravo bok, vľavo bok, (90°), čelom vzad (180°)*
- ✓ *najprv na vôdzke, potom bez nej*

- ✓ nácvik cviku na vôdzke:
 - *povel: „K nohe!“ + obrat v požadovanom smere*
 - *trhnutie vôdzkou v požadovanom smere + korekcia smeru, rýchlosti*
 - *správne vykonaný cvik – pochvala + odmena*
- ✓ nácvik cviku bez vôdzky
 - *až po 100 % zvládnutí cviku na vôdzke a cvik robí pes bez pomoci*
 - *metodológia rovnaká ako na vôdzke*

b) „ĽAHNI!“

- ✓ pri nohe psovoda
- ✓ pred psovodom
- ✓ za pochodu
- ✓ pri odložení
- ✓ stráženie pri osobnej prehliadke

Cieľ cviku

- naučiť psa na povel si ľahnúť
- ✓ využiteľné vo pri viacerých cvikoch

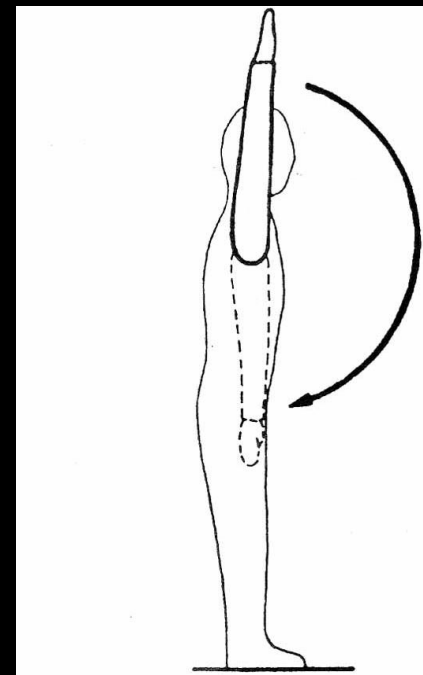
Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

- zvukový - „Ľahni!“
- posunkový – mávnutie rukou nadol a dozadu pred psom, dlaňou otočenou k psovi

Nepodmienené podnety pri nácviku

- *trhnutie vâdzkou*
- *fyzická pochvala*
- *odmena (pamlsok, aport)*



Metodický postup pri nácviku – pri nohe psovoda

- ✓ po zvládnutí povelu sadni
- vôdzka v pravej ruke psovoda
- pes sedí pri ľavej nohe psovoda
- povel „ľahni!“
- ľavá ruka tlačí zadok psa k zemi
- pravá ruka (s vôdzkou) ťahá predok psa kolmo k zemi (prípadne podtrhnutie predných končatín) a následne dopredu (ideálne spolu s pamlskom)



Chyby pri nácviku

- ✓ pes si ľahá nepresne (šikmo), vyvaluje sa nabok
- ✓ nesprávna technika nácviku
- ✓ príliš silný ťah vôdzky dopredu – pes sa ťahá príliš vpred – odchádza z polohy



Metodický postup pri nácviku – pred psovodom

- ✓ po zvládnutí povelu ľahni pri nohe psovoda
- ✓ nácvik ideálne začína z polohy sadni
 - psovod - vôdzka v ľavej ruke
 - pes sedí
 - psovod predstúpi pred psa
 - povel „Ľahni!“
 - vykročí pravou nohou proti psovi
 - vzpaží pravú ruku, otočí dlaňou k psovi a pomaly pripaží, predkloní sa a vystretou rukou zatlačí na vôdzku a ľavou rukou ťahá vôdzku k zemi



Metodický postup pri nácviku – na posunok

- ✓ po 100 % zvládnutí ľahu pred psovodom (na 10 m)
- ✓ postupné predlžovanie vzdialenosti
- ✓ zvukový povel + posunok
- ✓ neskôr už len posunok



c) „VSTAŇ“

- ✓ pri nohe psovoda
- ✓ pred psovodom
- ✓ za pochodu
- ✓ pri odložení

Cieľ cviku

- naučiť psa na povel vstať
- ✓ využiteľné vo pri viacerých cvikoch

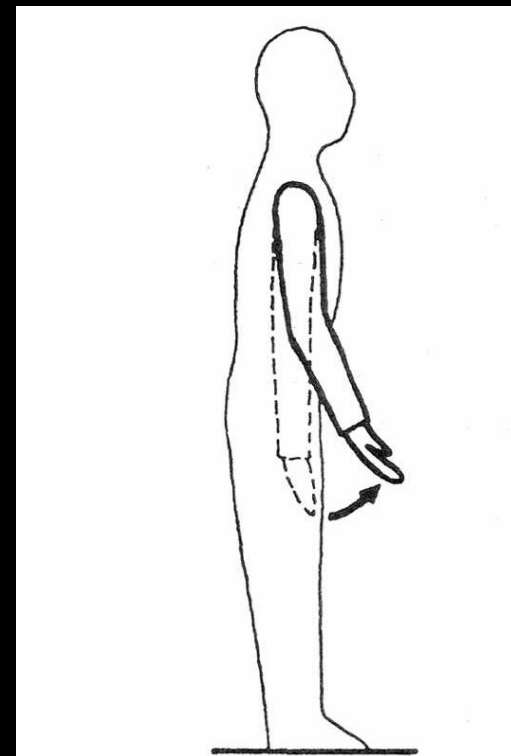
Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

- zvukový - „Vstaň!“ (s intonáciou Vstááááň)
- posunkový – psovod pokrčí nohy v kolenách

Nepodmienené podnety pri nácviku

- trhnutie vôdzkou smerom dopredu
- podloženie ruky pod brucho psa
- pochvala potľapkaním
- odmena (pamlso, aport)



Metodický postup pri nácviku – pri nohe psovoda

- ✓ nácvik z polohy sadni
- vôdzka v pravej ruke psovoda
- pes sedí pri ľavej nohe psovoda
- povel „Vstaň!“
- psovod vykročí pravou nohou vpred
- ľavá ruka pod brucho psa a jemne ťahá psa smerom nahor
- pravá ruka (s vôdzkou) ťahá psa smerom vpred



Metodický postup pri nácviku – pred psovodom

- ✓ po zvládnutí povelu vstaň pri nohe psovoda
- ✓ nácvik ideálne začína z polohy sadni
 - vôdzka v ľavej ruke psovoda
 - pes sedí
 - psovod predstúpi pred psa
 - povel „Vstaň!“
 - psovod vykročí pravou nohou vpred
 - pravá ruka ide do predpaženia, dlaň otočená dohora, popod slabiny psa tlačí psa nahor
 - ľavá ruka (s vôdzkou) ťahá psa smerom vpred



Metodický postup pri nácviku – na posunok

- ✓ po 100 % zvládnutí vstaň pred psovodom (na 10 m)
- ✓ postupné predlžovanie vzdialenosti
- ✓ zvukový povel + posunok
- ✓ neskôr už len posunok



5. ZOSTAŇ

Cieľ cviku

- naučiť psa na povel zotrvať v požadovanej polohe (sed, ľah, v stoji) a na takom mieste kde bol odložený, až do návratu psovoda

Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

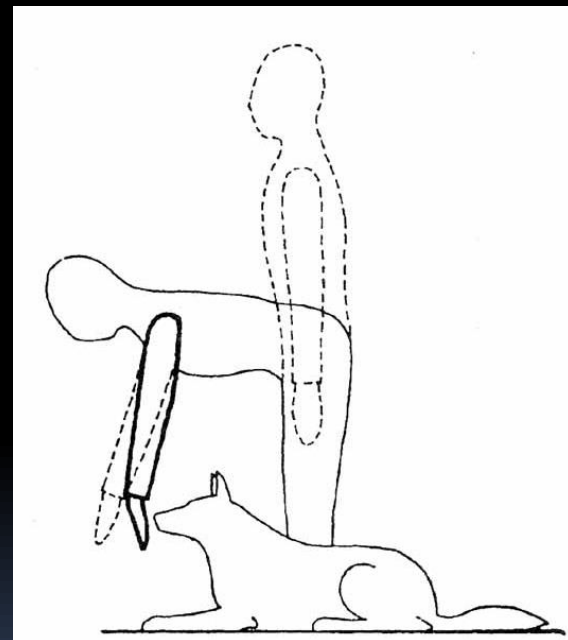
- ✓ zvukový - „Zostaň!“
- ✓ posunkový – mierne zatlačenie dlaňou ľavej ruky na nos psa ak je pri nohe psovoda

Nepodmienené podnety pri nácviku

- zatlačenie rukou na nos psa
- potľapkanie
- maškrtá

Zvládnutý cvik

- pes spoľahlivo a za všetkých okolností zotrvá v požadovanej polohe a na mieste kde bol odložený, až do príchodu psovoda



Metodický postup pri nácviku – v pokoji



• psovod najprv predstúpi pred psa

lekcia cviku

u vzdialenosť, na dlhší čas, psovod

u nikdy neodvoláva

Metodický postup pri nácviku – za pochodu

- ✓ po 100 % zvládnutí dlhodobého odloženia v pokoji a bez vôdzky
- ✓ vo všetkých polohách
 - psovod kráča so psom pri ľavej nohe
 - za pochodu povel – „Sadni/Ľahni/Stoj“ – „Zostaň!“ + posunkové gesto (zatlačenie ruky na nos psa)
 - psovod pokračuje v osi svojho pohybu
- ✓ *neustála kontrola polohy psa*
- ✓ *návrat psovoda a uvedenie do správnej polohy*
- návrat psovoda k psovi
- odmena



- odchádzať najprv na kratšie vzdialenosti a na kratší čas
- pes zotrváva v polohe aj pri návrate psovoda

6. APORT

- ✓ podpora prirodzenej snahy psa nosiť predmety
 - ✓ vytvorenie a rozvíjanie záujmu o aport už počas výchovy psa
 - ✓ formou hry, pes má radosť z prinášania
 - ✓ cielené aportovanie / využitie vlastnej snahy psa o aport
 - ✓ jemné a citlivé odoberanie predmetu psa
 - záujem psa o prinášanie predmetov (hračiek) + „Aport“
 - privolanie „Prines!“
 - pri odoberaní „Pust“
- využitie pri nácviku vyhľadávania drog, výbušnín, tabaku, akcelerátorov horenia...



Cieľ cviku

- prinášanie odhodeného predmetu a jeho prinesie a odovzdanie psovodovi
- základný postoj – pes pri ľavej nohe psovoda
- psovod odhodí aport, pes stále sedí pri nohe
- povel „Aport“ a naznačenie smeru pravou rukou
- po uchopení aportu môže nasledovať povel „Prines“
- pes predsadá tesne pred psovoda a na povel „Pusť“ odovzdá aport psovodovi
- po odobratí nasleduje povel „K nohe“



"APORT PRÍPRAVA"



"APORT ZÁKLADNÝ POSTOJ"



"APORT PRED ODHODENÍM"



"APORT VYSLANIE"



"APORT USADENIE"



"APORT ODOBERÁM"



"APORT ODOBRATIE"



7. VPRED

Cieľ cviku

- vybehnutie psa na povel do určeného smeru, pes beží tak dlho, kým ho psovod nezastaví povelom „Zostaň!“
- pes beží minimálne na 50 m (revír, prekážky a pod.)

Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

- ✓ zvukový - „Vpred!“
- ✓ posunkový – predpaženie ruky do smeru kt. má pes bežať a vykročenie pravou nohou

Nepodmienené podnety pri nácviku

- ľahké trhnutie vôtzkou
- potľapkanie
- maškrtá

Metodický postup pri nácviku pomocou aportu

- ✓ ťažký cvik
- ✓ vyžaduje trpezlivosť
- ✓ využitie už zvládnutého povelu „APORT“
- pes pri nohe psovoda (pes má náhubok)
- psovod upúta pozornosť psa aportom
- povel „Zostaň!“
- psovod odnesie aport na určitú vzdialenosť tak, aby ho pes videl
- psovod sa vráti k psovi, jednou rukou uchopí psa za obojok, druhou psa smeruje
- pes dostane slovný a posunkový povel „VPRED – APORT“
- vo chvíli keď pes pribieha k aportu – povel „Zostaň!“
- za opakovaného povelu „Zostaň!“ a pochvaly psovod udržiava psa pri aporte, prichádza k psovi a odmení ho
- predlžovanie vzdialenosti, obmena miesta uloženia aportu

8. ŠTEKANIE NA POVEL

Cieľ cviku

- naučiť psa štekať na povel (vyštekávanie ukrytej osoby)

Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

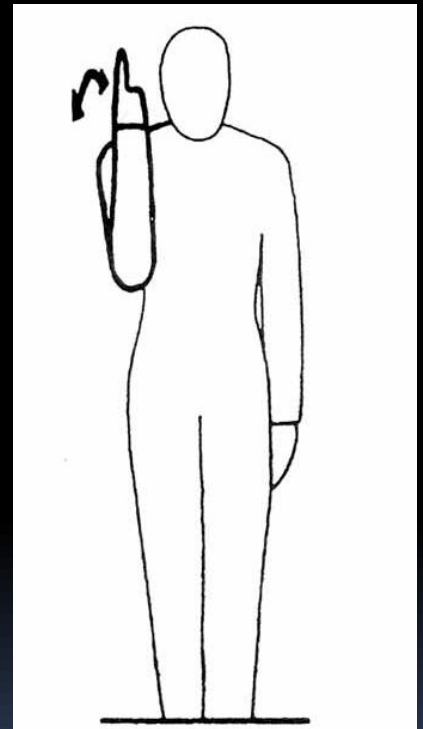
- ✓ zvukový - „Štekaj!“ („Dost!“)
- ✓ posunkový – pohybovanie (hrozenie) ukazovákom pravej ruky zohnutej v lakti, ukazovák je vo výške pleca

Nepodmienené podnety pri nácviku

- potľapkanie
- maškrtá

Zvládnutý cvik

- pes šteká na povel tak dlho, kým ho psovod nezastaví



Metodický postup pri nácviku

- ✓ možné cvičiť už počas výchovy psa – využitie situácie keď sa pes sám rozšteká a podporiť ho povelom „Štekaj!“ + posunkom + pochvala + odmena
- nácvik pomocou aportu a pamlska
- nácvik metódou odchodu psovoda od psa
- nácvik vydráždením psa
- nácvik s využitím dožadovania sa potravy pri krmení
- a pod.



9. NÁCVIK REAKCIE NA STREĽBU

Cieľ cviku

- naučiť psa nereagovať na zvuky výstrelu
- ✓ nácvik už od šteňacieho veku
- ✓ pes – citlivý sluch
- ✓ možné reakcie: strach, agresivita, snaha utiecť
- nácvik na vôdzke
- nácvik najprv z väčšej vzdialenosti
- najprv pri činnostiach, kt. psa bavia a odpútavajú ho od nepríjemného zvuku
- neskôr skracovanie vzdialenosti

10. NÁCVIK ODMIETANIA POTRAVY

Cieľ cviku

- naučiť psa neprijímať potravu od cudzej osoby, ani voľne uloženú potravu – pes potravu prijíma až na povel psovoda

Podmienené podnety pri nácviku

Povel:

- ✓ zvukový - „Vezmi!“ („Fuj!“ prípadne „Nesmieš!“)

Nepodmienené podnety pri nácviku

- ✓ trhnutie vôdzkou
- ✓ pochvala (potľapkanie)

Metodický postup pri nácviku

- ✓ psa kŕmi výlučne psovod
- ✓ použitie povelu „Vezmi“
- pes v polohe ľahni
- psovod pred psom drží pamlsoč – pri pokuse psa vziať si ho povel „Fuj!“ a psovod ukryje pamlsoč v ruke (zovrie dlaň)
- psovod položí pamlsoč pred psa – pri pokuse psa vziať ho pamlsoč prekryje rukou + povel „Fuj!“
- psovod ponechá pamlsoč pred psom a odíde – pes nesmie vziať
- ten istý postup s pomocníkom
- chôdza so psom pomedzi pamlsky rozhádzané po zemi